

אור מופלא

לרעות בנגים לאור תורת מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב ותלמידיו הק' זיע"א

שנה ג' גליון ק"ב | פרשת תרומה תשפ"ג

נראה אור | אמרות קודש ופנינים יקרים על פרשת השבוע

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לכו תקחו את תרומתי (כה, ב)

המקבל צדקה יראה שיהיה לשם שמים

ופירש רש"י לי לשמי, שמעתי מפי מזהר"ש קאמינקר ז"ל שאמר לפני ז"ל ביאור על פירוש רש"י הנ"ל, ע"פ הקדמתו שקיבל ממנו שנתנת הצדקה עולה יפה אפילו כשאין נותנין לשם שמים^א, כי טרם הכל ניוון העני, ומחיה את נפשו בצדקה, וביאר שזהו מה שפירש רש"י ז"ל, שהקשה לו דהכי הו' למקרא לומר ויתנו לי תרומה, אלא שמלת לי מורה על לשמי, כי כפשוטו לא יתפרש כי לי תבל ומלואה, וכיון שמלת לי הכוונה בזה לי לשמי, שוב לא יכול למכתב ויתנו לי תרומה, דבאמת נתינת הצדקה יכולה להיות אפילו שלא לשם שמים, רק שכיון שכן הדבר, שהותר ליתן צדקה אפילו שלא לשם שמים, עכ"פ ויקחו לי תרומה, שיראה המקבל צדקה לקבל אותה לשם שמים^ב, שלא לקבל הצדקה לשם מותרות ח"ו, רק לאשר מצטרף להחיות נפשו ונפשות ביתו כל אחד לפי אשר יאות ונכון לו. (תשואות חן)

הקב"ה מבקש שיעשו המצוות לשמו - ולא לשם עצמכם

דהנה בוודאי נראה בחוש השכל כשאדם יש לו פניה במעשים הטובים שלו אינם נחשבים מעשי"ט שלו לכלום, למשל אדם עושה מצוה שבונה ביהכנס"ס או ביהמ"ד בממונו או שאר מצוה מעשית הצריך לעשות על ידי פועלים, נמצא שהוא שוכר את הפועלים לעשות את המצוה, ועל מי נקראת המצוה, על שם הבעל השוכר את הפועלים, בשביל שהכל הולך אחר המחשבה וכונת הבעל השוכר את הפועלים ונותן בשביל המצוה ממונו, לכך נקראת על שמו, אבל הפועלים אין כוונתם לשום מצוה רק בשביל ממון השכירות שמשלם להם, לכך אין המצוה נקראת על שמם. וכן הנמשל גם כן, כשאדם עושה מצוה ואין כוונתו לעשות נחת רוח ליוצרו במצוה זאת רק כוונתו לקבל שכר המצוה הזאת, אין נחשבת למצוה, כיון שעושה כמו פועל שכונתו לקבל שכר. ולפעמים יש גרוע מזה, שכונת האדם לשום פניה רעה או בשביל שישבחוהו בני אדם או שאר פניות רעות, ונמצא שהמצוה שעושה מעורב טוב ורע. וזהו פירוש הפסוק ויקחו לי תרומה, דהיינו שהש"י אמר כשאתם לוקחים לי, היינו במעשה המצוה שאנו עושים אנו לוקחים להש"י שישרה שכנתו בינינו, אני מבקש מכם שיקחו לי תרומה, לשון הפרשה, שתפרישו כוונתכם מן הפניה, ולא יהיה כוונתכם רק לעשות נחת רוח לפני ולא לשום פניה אחרת. ומפרש הפסוק במה ששי"ך הפניה, היינו ככוונה,

^א בשם הבעל שם טוב: ג' בדלים טובים אפילו שלא לשמה. א' נתינת הצדקה, דמכל מקום העני נהנה. ב' מקוה, דמכל מקום מטהר, והראיה מאשה שמטהר איסור כרת, אך שוודאי מכוונת לדבר אחר. ג' הלומד עם בן חבירו, מכל מקום נעשה למדן. ואני (הרה"ק רבי אברהם מקאליבליט זיע"א) שמעתי הג' הוא תענית אפילו שלא לשמה מכל מקום משרב הגוף.

^ב הרה"ק הרביר' זושא זיע"א אמר שאדם הנותן צדקה ודאי נותן לשם מצוה, ולייחד קוב"ה ושכינתיה, אך התורה צריכה לזרז את

וזהו מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, דהיינו מי שנדבו לבו לקרב את עצמו אל הש"י תקחו את תרומתי, שיפריש כוונתו מן הפניות.

ישועות לגוף גם חבר טוב יכול לפעול

נראה לפרש כי יש ב' מיני ישועות, ישועת הנפש, וישועה לגוף פרנסה ועושר. והנה ישועה להנפש אין יכול לבא לאדם כי אם ע"י הצדיק הגדול שבדור אשר לגודל קדושתו ויראתו להשי"ת יוכל להשפיע גם להבאים בצל קורתו ג"כ יראת שמים ושיתלהב לבבם לעבודת הש"י, אמנם מה שצריך לישועה לגוף יוכל לבא לישועה כזו אף ע"י איש פשוט שאינו צדיק גמור, רק אם לבו כואב ובאנה מאד על צרות חבירו ובצרתו לו צר והוא כאלו הדבר נוגע לעצמו ע"י פועל ישועה לחבירו להוציא ממציצר כן מלמדן זכות למעלה הלא זה האיש הוא רק בשר ודם ומורכב מחומר עכור ועב ועכ"ז מרגיש בצער חבירו עד שמחלה עצמו עליו, על אחת כמה וכמה שהבורא ית"ש שהוא אב הרחמן ורחמי על כל מעשיו מהראוי לרחם עליו, ואמנם איש כזה אינו יכול להשפיע רק דברים גופניים ישועה להגוף משא"כ ישועה לנפש אין בכחו ע"י מה שמצער בצרת חבירו כי רבי לא שנה כו' וזהו ויקחו לי תרומה היינו להרים קרן ישראל, ילי ופירש"י ילשמי היינו לדבק עצמו בה' והוא ישועת הנפש וכנ"ל, וזהו אינו בא רק 'מאת כל איש' הוא הצדיק שהוא כולל כל איש ישראל, אמנם לפעמים 'אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי' היינו שיוכל האדם להתרומם גם שלא ע"י הצדיק הגמור רק ע"י מי שידבנו לבו כמו שאיתא בתרגום כי יזוב זוב דמה ארי מדיב דייב לשון נטיפה והמסה שלבו נמס מגודל צער ישראל חבירו, ואמנם זאת התרומה אשר תקחו מאתם רק זהב וכסף כו' היינו דברים גופניים כניל משא"כ השפעת יראת שמים זה אינו בא רק ע"י הצדיק גמור כנ"ל. (אמרי נעים)

העיקר הוא הרצון לקיים המצוה

במדרש (שמ"ד לג, א) לקח טוב נתתי לכם כו'. דקשה מה ויקחו, ויתנו הול"ל. אך כי אין יוכל אדם בויד ליתן דבר מה להש"י. רק הרצון ולקחת נפש האדם לנתינתו. זה עיקר המכוון. והיינו דכתיב לקח טוב. שכל המצוות ומעשי"ט. העיקר הרצון לעשותם. וע"י מתרומם המצוה עד השי"ת. כי ודאי השי"ת עשה להיות אלו המצוות תלוין במעשה האדם. שיתעורר ע"י מעשה זו עד השי"ת ממש. אבל האדם צריך לידע כי הוא רחוק מהמצוה מאוד. וע"י ביטול עצמותו אל קדושת המצוה ולהתבונן בוכיה זו. אשר ע"י מעשיו מגיע תקונין בכל העולמות עד השי"ת ממש. וצריך האדם למסור נפשו ומאודו בכל מצוה ככוונה הנ"ל. וע"י מתרומם המצוה יותר ע"י השי"ת. וזה שכתוב ויקחו לי תרומה וכו'. ובכל דבר העיקר ההתחלה והרצון. ואח"כ השי"ת מסייע שיוכל האדם לעשות המצוה גם בפועל. וז"ש לאל גומר עלי, וז"ש נמכר עמו, לסייע כפי רצון האדם, כנ"ל.

(שפת אמת, תרל"א)

המקבל צדקה שגם קבלתו תהיה לשם מצוה ולא לכוונה אחרת, וזהו ויקחו לי תרומה, לי לשמי, שהלקיחה ג"כ תהיה לשמה פעם אמר הרה"ק ה'הודושי הר"מ בזה"ל: א גוטער פריינד קען מענה פועל זיין אין הימעל ווי א רבי, ווייל דער רבי קוקט העכער און זעהט אז דער איד דארף דאס פעקעל דורכגיין, א גוטער פריינד האט א טענה צום רבש"ע, אויב מיין גוטער פריינד דארף דורכגיין דאס פעקל וואס בין אין שולדיג, אין האב דאך דערווייל גאנץ אומזיסט עגמנת נפש. (אמרי יעקב, נצבים).

אור חדש | אמרות קודש מרועי החסידות בדורינו

מכ"ק אדמו"ר מוויזשניץ ב"פ שליט"א

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה, ב) ואיתא במדרש (שמ"ד לג, א) כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו. ראיתי בספר 'תפארת צבי' מאז"ז הרה"ק מספינקא זיע"א שמפרש מה דכתיב (שמש"ל כג, כג) 'אמת קנה ואל תמכור' שיוכלין לפרשו שיאמת קנה' ואל תירא למכור, שיוכלין לקנות אמת, ותיכף ומיד למכור האמת, וכך נמי בתורה, שאנשים סוברים שאם קונים תורה, אז יהיה חסרון אם מוכרין זאת - ללמוד עם אחר בהזמן שאפשר לקנות עוד תורה, אבל האמת הוא שאיתא בשם החיד"א למה נמשלה תורה לעץ, שעץ כמה שעוקר ומצויה העשבים והשרשים רעים, כן הוא מגדל ומצמיח באופן יותר מוצלח, וכך הוא ממש בלימוד התורה, שאם לומדין עם אחרים אפילו יותר מהזמן שהיה יכול ללמוד, אז הוא מצליח יותר, וזהו כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו' שלא תירא ליוקחו לי תרומה: דהיינו שכמו"כ הוא אצל נתינת צדקה, שלכאורה נראה שהאדם יש לו חסרון כיס ע"י שנותן לחבירו, אבל האמת הוא שאינו כן שהכל בא מהשי"ת.

ידוע שאיתא בספה"ק רמזים נאים ע"ד עבודת המשכן, ואפשר לפרש שהכיוור היה אצל המזבח החיצון, וזה מרמז ליסוד גדול אצל תשובה, וזהו מקוה, שזהו אחד מהיסודות הגדולים בעבודת השי"ת, וזהו עצה גדולה שמועיל מאד לתשובה, ואיתא בספה"ק שמקוה מביא לדרגות עילאית, וזהו מרומם בהכיוור שהיו רוחצין בכל יום בלי שום יוצא מן הכלל, וזהו מרומם בהפסוק היטב שכתוב יעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וע"י אומרים בתוכו לא נאמר אלא בתוכם דהיינו שכל אחד יכול לעשות השארת השכינה בקרבו ובלבו וע"י מחדש הפסוק 'ככל אשר אני מראה אותך וכי וכן תעשו' ופירש"י 'לדורות' דהיינו שכיון שכל אחד יכול לעשות השארת השכינה בתוכו ע"י אמר הפסוק וכן תעשו אפילו לדורות וע"י שאנו מסבירין על הכלים של המשכן הארון והשלחן והמנורה אתי שפיר מאד שאדרבה וכן תעשו בעיקר לדורות כשלא יוכל עוד להרבות בתעניתם וסיוגופים אז יהא צריכין לשאר העצה של תורה תענית הראב"ד ותענית הדיבור.

וזהו אפשר לומר המדרש ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו', ועל זה אומר הפסוק שהדברים הראשונים שבנדבת המשכן הן זהב וכסף ויחושות, דהיינו שמהדברים העיקרים הוא נחושות, שמרומם בו הן הכיוור היה מנחושות והן מזבח החיצון שהיה מנחושות, שזהו מהדברים העיקרים שצריכין לנדב, הכיוור מרמז למקוה, והמזבח החיצון מרמז על תענית דיבור, וחש"כ במדרש 'עדא הוא דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו', שבאמת יש עצות מועילות, הן העצה של תענית הראב"ד, והן העצה של תענית הדיבור, אבל העצה הטובה ביותר הוא רק ע"י תורה, וזהו ה'לקח טוב' והעצה הטובה שנתתי לכם' היא שיתורתי אל תעזובו'. (מאור החיים, קובץ כ"ט)

דה"ק רבי יצחק אייזיק מקאלוב זע"א ז' אדר ב' תקפ"א

משנכנס אדר מרבין בשמחה

חודש אדר

מיני מעלייתא לעורר הלבבות
בחודש השמחה ולהכניס לימי הפורים

חודש אדר נתן חיזוק לאדם

איתא במדרש בפרשתינו (שמיני ל"ג א) אמר הקב"ה לישראל מכרתי לכם תורתי כביכול נמכרתי עמה שנאמר ויקחו לי תרומה, משל למלך שהיה לו בת יחידה בא אחד מן המלכים ונטלה ביקש לילך לו לארצו ולטול לאשתו אמר לו בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך אלא זו טובה עשה לי שכל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם שאיני יכול להניח את בתי, כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל נתתי לכם את התורה לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה איני יכול אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו שנאמר ועשו לי מקדש... ואצ"ו מיר צלחה הגיד על חודש אדר שהוא על שם מה דאיתא במדרש הנ"ל עשה לי קיטון יאדורי ביניכם. פי' לידע שהכל ממנו יתברך, וזה נתן חיזוק לאדם, ויאדרי הוא מלשון 'חיזוקי כמישי אדיר במרום ה'.

(שפת אמת, תרל"א)

חודש זה מסוגל לקבלת התורה ברצון

צירוף שם הנכבד המאיר בחודש הזה הוא ה"א ה"א ה"א וי"ו, ויוצא מפסוק אסרי לגפן עירייה ולשיריקייה בניי אתוניו. הנה נודע דוספתני תיבות מרומזים לדין, ואם גם היי"ן קודמים אל י"ו אזי תגבורות הדינין ר"ל, ולהבין הענין ע"פ מאמר הולכות בית אחד עשו לי שאדור בתוכו לשמחה' שהחודש נתהפך לאך טוב, חזקים לרצונות טובות וללב טוב לקבלת התורה ברצון. מה שלא היה זוכים במעמד הר סיני, והענין הוא שעד עתה היה מעורב רע בטוב, ובחודש הזה נורה הלאה ונשאר אך טוב.

(ישמח ישראל)

על הכסא, ואמר: קדושה נפלאה כל כך מרגישים על הכסא אפילו כל כך הרבה שנים אחר שכבר נסתלק.

בכל ערש"ק היה רבינו הולך בקפיצת הדרך לעי"ה"ק צפת לטבול במקוה האר"י, והיה לו גבאי **רבי יעקב פיש** ז"ל שהיה איש תמים וישר, ותמיד לקחו רבינו עמו אל המקוה בעי"ה"ק צפת, והוא בתמימותו מעולם לא שאל את רבו כלום, ורק ידע שהולך עם רבו לטבול באיזה מעיין וחרזים, ולא שאל מה טיבו של אותו מעיין והיכן הוא, ופ"א נתאחר ר' יעקב פיש במקוה, ורבינו בדביקותו לא הרגיש והעגלה חזרה לקאלוב מבלעדי ר' יעקב, וכבר נתאחרר השעה והשמש עמדה לשקוע, והלך ר' יעקב ונכנס אל העיר, וראה יהודים הולכים מלובשים בקאפטינים כמנהג בני ארץ ישראל, ושאל את בני העיר, באיזה מקום הוא נמצא, ואמרו לו שכאן עי"ה"ק צפת וכבר עוד מעט נכנסת השבת, והבין מיד מה שקורה כאן, וחשב שיהיה שבת אחד בעי"ה"ק צפת ושמח מאד ע"ז, ובערב שבת הבאה אמר שיהיה מוכן ליד מקוה האר"י ויעמוד שם עד שיבוא רבינו לטבול וישיב אותו בחזרה לעירו, ואכן כך היה ורבינו החזירו לעיר קאלוב.

רבינו נסתלק ביום ז' אדר ב' תקפ"א, וזה אשר נכתב על מצבת ציון קדשו: פ"ג אדונינו מורינו אב"ד דגליל סאבאלטש אשר שפט את ישראל ארבעים שנה ולימד את העם בצדק, ויחי יצחק אייזיק בן רייזל בן משה יחזקאל ז"ה"ה שבעים שנה, ויהי כי זקן יצחק ויגע ש"ק בעת רצון עת צאת הכוכבים ויאמר לי עמי אל מערת קברו אשר לו יום א' ז' אדר שני תקפ"א לפ"ק, והיה יכול ללמוד על הדף והיה ערליכר יהודי ז"ע נתצב"ה. ע"כ. וכידוע שצוה לפני מותו שלא יכתבו יותר שום שבח עליו רק כנ"ל.

זכותו יגן ערלינו ועד בר ישראל

(מקורות: אביר הרונים, באר יצחק, גבורת ארי, נאמנים ונחמדים, סיפוי צ' ללמוד וללמד, עשר צחצחות, קול נגנים)

אורו של רבינו הרה"ק **רבי יצחק אייזיק מקאלוב** זע"א הפציע בשנת תקי"א בעיר סערענטש שבמדינת אונגארין, לאביו החסיד **רבי משה יחזקאל** ע"ה, ולאמו מרת **רייזל** ע"ה. בילדותו נתייתם מאביו ואמו גדלתו. **רבינו** הובא להיכלו של הרה"ק **הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג** זע"א ע"י הרה"ק **רבי לייב שרה"ס** זע"א (וי"ד ר' אדר), וי"א שע"י הרה"ק **רבי משה לייב מסאסוב** זע"א, ורבינו היה גם תלמיד להרה"ק **מרן הרבי ר' אלימלך** זע"א. **בהגיעו** לפרקו נישא רבינו לרבנית הצדקנית מרת **פייגא** ע"ה, בת דוד הנגיד **רבי עזריאל** זצ"ל מטערצאל. ולאחר הסתלקותה נישא רבינו לרבנית הצדקנית מרת **זיסל** ע"ה אלמנת הנגיד הצדיק **רבי מרדכי צבי שווארץ** ז"ל מטערצאל. **בשנת** תקמ"א נתקבל לרבינו לכהן כרב בעיר קאלוב. **ויאסף** אל עמיו ביום ז' לחודש אדר השני שנת תקפ"א, ומנו"כ בקאלוב.

רבינו פירש את מאמר חז"ל (סנהדרין ל"ט א) 'כל בי עשרה שכינתא שריא', שאם עשרה אנשים יושבים ועוסקים יחדיו בתורה ובתפילה או במלין טבין בדרכי העבודה השמיע את הניגון פעם שניה, וכאשר ביקש ממנו לזמר וכדומה, אזי בזכות זה, 'שכינתא שריא', שריא הוא מלשון (בבא מציעא פ"ב ב) שרי ואסיר, היינו שמתירים את הכבלים הקושרים את השכינה הק', כידוע (תיקו"ז כב א) שהשכינה בגלות אסורה בבית האסורים, וע"ז הכתוב (ירמיה מ"א א) והוא אסור בזיקים, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות ה"ב א) אין חבוש מתייר עצמו מבית האסורים. ועל ידי התעוררות תשובה בי עשרה מתיירים את השכינה הק' מבית האסורים.

♦ הוא היה אומר ♦
ידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (דברים ד, ט"ז) הפירוש, וידעת וכו', תדע שאך רק זאת יש בעולם, ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד כלומר, שעוד - אין בעולם, שכל העוברים שבעולם המה אין ואפס.

ביסטו, ורען די גלות וואלט קלענער געווען, וואלט די שכינה הקדושה נענטער געווען.

כמו כן מסופר, כי רבינו התבטא פעם ואמר, כי בני ישראל בגלות בבל ניגנו שיר, כמו שנאמר (תהלים קל"א א-ג) 'על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרוננו את ציון... כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללנינו שמחה, שירו לנו משיר ציון', ושיר זה נלקח אל אומות העולם, והוא זכה לגאול את הניגון הזה מידם והביאו לצד הקדושה.

והרה"ק **רבי חיים מצאנז** זע"א היה מתלהב מאד בעת ששוררו לפניו את ניגוניו של רבינו.

בעיר אושוואר הסמוכה לקאלוב התגוררו חסידיו קארלין. כאשר חג הפסח ממשמש ובא, שלחו החסידים שאלה לקארלין אל רבם כדת מה לעשות בחג הפסח, והיכן עליהם לחגוג את החג הקדוש, והתשובה שהגיעה מבית רבם היתה, כי ילכו ויעשו את הפסח בצל הקודש של רבינו מקאלוב. נסעו חסידיו קארלין לקאלוב, וטרם עריכת הסדר חיכו זמן מה ואח"כ ראו לפליאתם, כי שני נכרים נכנסו לרבינו, והוא קיבלם במאור פנים ואף יצא בריקוד נלהב עמהם, ותיכף לאחר שהלכו להם ניגש רבינו לערוך את הסדר בהתלהבות עצומה.

בתום ליל הסדר, ניגשו חסידיו קארלין אל חסידיו רבינו, ותמהו בפניהם על הריקוד המוזר שנערך טרם עריכת הסדר, גערו בהם חסידיו קאלוב כי לחינם מטילים הם דופי ברבם, כי הם לא ראו כלל ששני גוים נכנסו אל היכל הקודש, ומדוע יספרו דברים שלא היו ולא נבראו, בליל השני של החג נערך הסדר בהתרוממות, ללא שום דבר משונה אך הריקוד של הליל הא' עדיין לא נשכח מלבם.

כעבור תקופה ארוכה שהו הם אצל רבם הקדוש בקארלין, בירר אצלם רבם על מה שראו בקאלוב, וסיפרו על הריקוד בתחילת הסדר, למשמע דבריהם נענה הרה"ק מקארלין ואמר: מה לכם לתהות על קנקנו של אותו צדיק, הסיבה שבגינה שלחתי אתכם לעשות את הפסח בצל היתה אך ורק לחזות בנועם ה' ובעבודת קדשו, ואילו הייתם מאמינים בו בלב שלם, ולא היו לכם ספקיות ושאלות על דרכיו, הייתם רואים כי הרה"ק רוקד עם שני מלאכי השרת אשר ירדו למטה לחזות בעבודת קדשו בעת עריכת הסדר, אולם כיון שלא האמתם בו באמונה תמימה, נסתמו עיניכם מראות, והמלאכים הקדושים נדמו לכם כנכרים בעלמא.

פעם נזדמן הרה"ק **מהרי"ד מבעלזא** זע"א לעיר קאלוב ושאל אם קיים עדיין הכסא שישב על רבינו, וענו לו שהכסא עדיין קיים ומונח בעליית ביהמ"ד, אבל הכסא ישן ושובר מעט, וביקש שיביאו לו את הכסא, ונתיישב קרוב יותר...